

Térjátékok a síkon, transzformációk az időben

JUHÁSZ MÁRTON HBD KÖTETE

Bézi Anita – Tipost

Fotók: Dénes Nóra

„Ha pipáznék, most a leghosszabbat venném elő. Az élet újra szép, a világ lassabban pörög, méltósággal teszi, figyelemmel a részletekre, az ünnepekre, esetünkben a születnapokra is” – írja Orosz István a könyv előszavában. Nehéz is lenne vitatkoznom a leírtakkal, hiszen Juhász Márton perfekcionizmusa és maximális szakmai alázata a könyv minden apró részletében tetten érhető, a rácsodálkozás és a belefeledkezés tehát elkerülhetetlen. Szerencsére. A Covid-korszak egyik vitathatatlanul pozitív hozományáról, a HBD Projektéről és annak materializálásáról beszélgettem az alkotóval.

Mikor és milyen alkalomra készítetted az első születésnapi monogramot?

2011-ben, több mint tíz éve kezdődött. Két számomra fontos dolog, a szerialitás és az adatok voltak a kiinduló pontjai. A sorozatokban rejlt – részben terápiás – lehetőséget a 2010-ben készült *dailycar projekt* – dailycar.tumblr.com – már megmutatta, ahol naponta rajzoltam egy kisautót, majd a papír és a rajzeszköz feltüntetésével posztoltam. Ebből később egy memóriajáték is született. Innen már szinte törvényszerű volt, hogy bármilyen más projektbe kezdek, az sorozat lesz.

Juhász Márton (1974)

tipográfus, tervezőgrafikus művész

- ◆ 1995 – betűszedő-fényszedő szakmunkás bizonyítvány
- ◆ 1997 – tipográfus diploma
- ◆ 2004 – csomagolástervező diploma
- ◆ 2004 – óta egyetemi oktató és óraadó
- ◆ Jelenleg a Széchenyi Egyetem Design tanszékének művésztanára és a METU Tipográfus képzésének (Tipost) óraadója

A másik inspiráció a hirtelen nagy mennyiségű adat feldolgozásának vágya volt, ugyanis akkor regisztráltam a facebookra, ahol abban az időben még mindenki őszintén és félelem nélkül adta meg valós születési adatait, így felmerült a gépi egygombos köszöntés valamilyen kreatív alternatívája. Elkezdtem személyre szabott monogramokat készíteni, olyan adatokat felhasználva, mint a név kezdőbetűi és a születési dátum. Akkor még a betűválasztás és a kompozíció, valamint a szín utalt a köszöntött személyre. Ezeket digitális polaroidként készítettem, tehát akár Illustratorban, akár InDesignban készült, a forrásfájl sosem őriztem meg, és mindig

az adott születésnapon készült. A sorozatokhoz való vonzalmamat és az adatok, mint hasznos információk edukációs jelentőségét a következő, *daily projektben* – daily.tumblr.com – sikerült ötvözni, ahol minden nap egy számomra valamilyen szempontból fontos betűtípus kurrens g karakterét bemutatva, a betűtípus tervezőjének és forrásának feltüntetésével készült egy képeslap. A kurrens g karakter olyan szabad lehetőségeket kínál a tervezőknek, melyek sokszor rejtve maradnak, ugyanakkor miközben a típus jellegzetességeit magukon viselik, mégis egészen egyediek és példa nélküliek maradnak a karaktérablában.

Mindezen előzmények után elérkezett a fizikai távolságtartás ideje, a Covid-időszak. Ellehetetlenültek a személyes találkozások, köszöntések, valamint ismét regisztráltam a facebookra... A régi adatokhoz újak jöttek, és a HBD projekt

újraindult. Megmaradt a digitális polaroid jelleg, de már nem vektorosan és nem valódi betűtípusok felhasználásával, hanem manuálisan készültek. Kíváncsi voltam, hogy tíz év múltán találok-e még izgalmat magam, és örömet az ünnepektől számára.

Sok kalligrafikus és mindenféle egyéb keresgélés után az izometrikus játék teljesen beszippantott. A lehetetlen téri kapcsolatok lehetősége tovább fokozta az izgalmat.

Az elkészült kisgrafikák (nevezhetjük így?) mit árulnak el a „megajándékozottról”? Hogyan fogadták ismerőseid, barátaid a neked készített monogramokat?

Valóban kisgrafikák, a szó szoros értelmében, hiszen „instakompatibilisen”, 10×10 cm-es méretben készültek. Örömmel és meglepetéssel fogadták, de sokaknál teljes meglepetés maradt, hiszen vagy nincsenek jelen a felületen, vagy nem vették észre, hogy készült egy monogram a születésnapjukra. Az elmúlt 18 évben sok hallgatómmal maradt meg a kapcsolat, érthető módon nem napi szinten, így nagyon örültek a „rájuk gondolásnak”.

Milyen technikákkal dolgoztál?

A technika először még meglehetősen vegyes volt, döntően manuális. Használtam Parallel Pen-t, ceruzákat, tollakat, míg végül Procreate-re tértem át. Így már nem kellett szkennelni a rajzokat, és mind az archiválás, mind a publikálás folyamata leegyszerűsödött.

Mikor vált ez „projektté”?

A 2010-es projekt mintájára mindenkinek a születésnapján rajzoltam. Volt olyan nap, amikor 4-5 rajz is született, így hamar kialakult az izometrikus megközelítés. Nagyjából egy hónap keresgélés és nem projekt tudatos rajzolás után már egyértelműen az egyéves projekt lett a cél. Akkor még nem gondoltam bele, hogy a közben megismert emberek már elmúlt születésnapját mikor és hogyan fogom pótolni vagy posztolni, vagy egyáltalán: *mi legyen? Hogyan hagyjam abba?* De ahogy közeledett az egy év, egyre inkább egyértelművé vált, hogy le kell zárni.

Eleinte Instagram oldaladon osztottad meg az elkészült munkákat.

Honnan jött a könyv ötlete?

Valahogy elkezdett zavarni a megfoghatatlanság, az elillanás. A *dailycar projekt* esetében a memóriajáték mint materializálódás kézenfekvő volt, itt a darabszám és a megfoghatóság igénye egyre inkább a könyv felé terelt. Mindenféle adatvizualizációkon is gondolkoztam, fölmerült, hogy mikor foganhattak az ismerőseim és felfedezhető-e valamiféle összefüggés, de ezekről leginkább a személyes adatok védelme miatt lemondtam, ezért a névmutatóban sem szerepelnek dátumok, de még napok sem.

Rengeteg munkaórád lehet mind a monogramok elkészítésében, mind a könyv összeállításában. Hogyan sikerült ezt becsúfolnod a mindennapjaidba?

A Covid oldotta meg. A helyhez kötött munkavégzés felszabadította a mozgással eltöltött időt.

Hajnalban a napom rajzolással kezdődött, és ha sok volt aznap, akkor az este is azzal fejeződött be. Olyan volt, mint egy zarándokút.

Volt olyan pillanat, amikor fel akartad adni?

Naponta! Ettől terápiás egy sorozatban levés. Minden nap önmagával is meg kell küzdenie az embernek. Folyamatos a kétely és a bizonytalanság, de ettől izgalmas.

Hány monogram készült összesen és mennyi került a könyvbe?

Mi alapján válogattál?

Összesen 703 született, ebből 530 került a kötetbe, pontosabban csak 529, mert egy képre rátettem egy másikat és nem vettem észre. Így a névjegyzékben szerepel egy képszám, ami sajnos nincs a kötetben.

A válogatás nem személyes preferenciák, hanem kizárólag vizuális, szakmai döntések alapján történt. Úgy tekintetem a rajzokra, mintha nem én csináltam volna őket, így megszűnt a

személyes érintettség és a vizuális harmóniára tudtam törekedni.

A rajzok meglehetősen színesek, így az oldalpárok, valamint az oldalak folyama is elsősorban színben harmonizálnak. A képméreteket a látvány erősítése indokolta, olyan szín- és formaharmóniák születtek az oldalpárokon, amelyek egymást követve is beszélgetnek egymással. Az oldaltükör egy hatos mátrix alapján töltődik fel képekkel, a képszámozás is ezt követi. Az oldalszámok tónusban és metszetben térnek el a képszámoktól, és ezek a különbségek a mutatóban is öröklődnek. A *Hungarumlaut* betűtípusát *Katyi Ádám*nak köszönhetem, amit igyekeztem nevéhez hű fokozatban alkalmazni. A kötet strukturálisan négy részre osztható: a bevezető, ahol *Orosz István* előszava és *Halasi Zoltán* ajánlója található, majd 50 oldal kalligrafikus monogram, ezt követően az izometrikusak, majd legvégül a mutató.

Mesélnél a könyv összeállításának folyamatáról? Voltak nem várt nehézségek?

A kötet InDesignban készült, és a legnagyobb fejtörést az 530 illusztráció kezelése jelentette, ugyanis mindenképpen számozni szerettem volna, és a mutatóban a szám alapján feloldani, hogy kihez is tartozik. Ehhez arra is szükség volt, hogy az oldalszám is megjelenjen a mutatóban, ha esetleg valaki név alapján szeretne keresni, akkor azt is megtehesse. Leginkább ennek az automatizálása volt nehéz feladat, mert szerettem volna a hibalehetőségeket minimalizálni és nem manuálisan végigmolyolni az oldalszámmozást. A mutató összeállítása tartalmilag is jelentős nehézséget okozott.

Hány példányban készült? Elárulod a technikai részleteket?

A kötet saját kiadásban, 200 példányban készült, így sajnos nem tudok mindenkinek adni, aki

szerepel benne. Olyan ez, mint valami vastag, sokoldalú névjegykártya. A nyomdai kivitelezés java és a munka közben tartása *Szücs Judit*ot dicséri az *OOK-Press Kft.*-nél. *Bótáné Antal Szilviának* köszönhetem az előkészítést és a lemezeket, *Prókai Attila* gépmesternek és *Komori* gépének a gyönyörű nyomtatásokat, *Knapich Tamás*nak a pontos cérnafűzést és előzékelést. A *Platz Kliséüzemben ifj. Csóré Lajos* vezetésével készültek a borító és a gerincvázson nyomóformái és nyomása, majd a *Könyvkötő Kft.*-ben *Chogyelka András*né felügyeletével a beakasztás és sarokgömbölyítés, illetve a csomagolás.

A kivitelezés minden résztvevője kitüntetett figyelemmel és gondossággal foglalkozott a könyvvel, így a teljesen síkban történő nyílás és az átfutó képek illeszkedése, valamint a színek élénksége számomra tökéletes összhangot eredményezett, így ezúton is hálásan köszönöm nekik!

Meg lehet vásárolni a könyvet?

A kötet magánkiadású és számozott, így, ha valaki szeretne, akkor a számozást követően postázni tudom.

Lesz folytatás?

Most még örülök kicsit a „gyermek” születésének, azután valamilyen „zarándoklat” biztosan lesz.

Azt, hogy miért is értékes és fontos ez a „zarándoklat”, remekül összefoglalja *Halasi Zoltán* ajánlójának egy részlete:

„És Marci jön rendületlenül, nap, mint nap hozza ajándékát, aminek nyilván az ünnepelt örül legjobban, de mi is várjuk, hogy újra kaphassunk. Aztán a végére itt a csavar Marcitól. Az eddig csak digitális felületeken elérhető munkák most tapintható, szagolható, lapozható formában adnak többet.”

A cikk címe idézet az előszóból.